

вчених університету надає археографічна спрямованість значної частини студій, що проступає у виявленні, публікації та введенні до наукового обігу нових джерел, котрі суттєво покращують подальші історіографічні розробки. Помітною також є інтеграція козакознавчих досліджень у ширший європейський контекст. Дослідники послідовно розглядають козацтво як транскордонний феномен, що функціонував на розламі цивілізацій, але все ж був тісно пов'язаний із загальноєвропейськими процесами, що дає змогу подолати обмеження національного наративу й представити козацтво як значущий фактор регіональної та загальноєвропейської історії.

Спостерігається тенденція поступового розширення тематичних рамок козакознавчих студій. Окрім суто мілітарних аспектів історії українського козацтва, вивчення його військової організації, стратегії і тактики, воєнних інновацій, участі козаків у конкретних бойових зіткненнях, кампаніях та війнах, науковці університету активно займалися розробкою релігійного аспекта козацької історії, а також державно-політичного, дипломатичного і правового, пов'язаних передусім із постатями І. Мазепи й П. Орлика.

Козакознавці Чернівецького університету зробили вагомий внесок у розвиток цього оригінального напрямку історичних досліджень і мають безумовний потенціал для продовження плідної історіо- та археографічної діяльності.

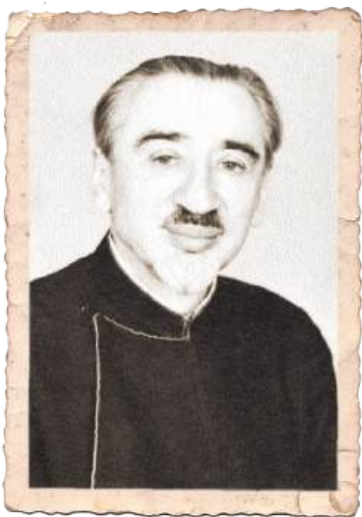
2.9 ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ РУМУНІЇ*

Ігор Пігдубний, Любов Мельничук

З приєднанням краю до королівської Румунії в галузі освіти відбулися радикальні зміни. Знання румунської мови та історії було необхідним для державних службовців. Відтак система вищої освіти притаманна для Старого королівства (Румунія у кордонах 1916 р.) була запроваджена і в межах Чернівецького університету.

Одним із провідних курсів в історичній секції філософського / філософсько-філологічного факультету стала «Історія Румунів». Викладачі, які працювали у сфері історії, виконували не лише дидактичні завдання, але й вивчали різні питання у межах своїх досліджень, які стосувалися переважно періодів середньовіччя та нового часу в історії румунів. Однак потреби часу і складні питання внутрішньої та зовнішньої політики держави змушували викладачів університету торкатися й проблем історії Румунії (з 1859 р. князівства,

* DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-594-5-13>

Мілан Шесан

з 1881 р. королівства) як єдиної держави, діяльності її політичних та культурних представників. Фактично до сфери «Історії румунів» було віднесено історію Буковини, історію Бессарабії, як частин Молдавської держави, втрачених нею. Для чернівецьких дослідників можливість розкрити історію Румунії як єдиної держави виливалася у вивчення життя та діяльності відомих осіб, подій, що передували об'єднанню Дунайських князівств у єдину державу.

Так, зміни, які відбувалися в житті Румунської православної церкви, стали причиною уваги до церковних ієрархів. Зокрема, Р. Киндя в 1924 р. видав

роботу «Митрополит Володимир Репта» і дослідження з історії церкви в стилі історичної біографістики він продовжив роботою 1925 р. «Патріарх Мирон Крістя», яка вийшла після проведення церковної календарної реформи та підвищення митрополита-примата до статусу патріарха¹. Тему біографістики, що стосувалася діяльності політичних лідерів королівства Румунії, підтримував у своїх публікаціях й І. Ністор. Зокрема, у 1934 р. ним було опубліковано дослідження про листування родини Іона К. Бретіану, засновника Націонал-ліберальної партії, політичного і державного діяча часів правління короля Кароля I, людини, вплив якої на короля був надзвичайно великим². Також відгукнувся І. Ністор і на 60-річчя Н. Йоргі й охарактеризував його діяльність як історика у промові, виголошеній в Інституті історії та мови при Чернівецькому університеті 20 червня 1931 р. та опублікованій в *Codrul Cosminului*. На жаль, І. Ністор оминув тут діяльність Н. Йоргі як політичного діяча Румунії, однак визнав роль його публікацій про румунів Буковини, Бессарабії, Ардялу в період об'єднання румунських земель³.

У 1926 р. Р. Киндя видав працю «Церква і держава», тим самим охарактеризувавши місце церкви в державній системі країни⁴. Проблеми

¹ Grigoroviță M. Universitatea din Cernăuți în perioada interbelică / Ediție îngrijită de Emil Satco. Suceava, 2005. P. 69.

² Anuarul Universității "Regele Carol II" din Cernăuți pe anii de studii 1933/1934 – 1934/1935 – 1935/1936. Cernăuți, 1937. P. 213.

³ Nistor I. I. Nicolae Iorga ca istoric. *Codrul Cosminului*. Vol. VII: 1931–1932. Cernăuți, 1932. P. XXI–XXXII.

⁴ Anuarul Universității din Cernăuți. Anul de studii 1925/1926. Cernăuți, 1927. P. 145.

розвитку церкви порушував також і М. Шесан у 1939 р., звернувши увагу на потребу впровадження румунської мови в церкві та процес такого впровадження. Ширше питання діяльності Румунської православної церкви після Великого об'єднання ним було розкрито в публікаціях кінця 1960-х — початку 1970-х років¹.

Ближче до питання розвитку румунської держави підійшов І. Ністор, який звернув увагу на вплив війни 1877–1878 рр. на румунів Буковини. Статтю на цю тему ним було опубліковано в «Щорічнику Румунської академії» у 1927 р.² Власне в доробку історика були і кілька публікацій, що стосувалися становища Дунайських князівств напередодні об'єднання Валахії і Молдови в січні 1859 року. Зокрема, це статті присвячені подіям Східної війни та їх впливу на Дунайські князівства, а також дослідження листування з Віднем командувача окупаційними австрійськими військами у Мунтенії та Молдові генерала графа І. Короніні-Кронберга³.

Вивчення й одночасне пропагування, діяльності культурних інституцій Румунії можна простежити в публікаціях професора А. Тціґара-Самуркаш, який у 1933 р., зокрема, охарактеризував діяльність «Університетської фундації імені Кароля І»⁴.

Частіше питання новітньої історії Румунії знаходили відображення в публічних виступах викладачів Чернівецького університету та деяких лекційних курсах. Зокрема, у публічному виступі Р. Кинді 20 грудня 1936 р. в Сторожинці було проаналізовано місце та роль націоналізму в історії румунів⁵. Схожим за призначенням був і виступ С. Релі в червні 1938 р. стосовно пасторської діяльності серед стажерів, що на сьогодні може використовуватися як джерело з вивчення пропаганди серед румунської молоді у 30-х роках ХХ ст.⁶.

У курсі лекцій професора І. Ністора, після проголошення в країні королівської диктатури в 1938 р., помітне місце відводилося питанню пропагування походження держави в румунів, аналіз подій об'єднання 1859 та 1918 р. Важливе місце мав і аналіз діяльності представників королівської династії та заяв щодо вірності їй⁷. У курсі лекцій «Видатні особи в історії Румунів», який І. Ністор читав у 1938/1939 н. р., відповідне місце відводилося і королю

¹ Grigoroviță M. Universitatea din Cernăuți în perioada interbelică / Ediție îngrijită de Emil Satco. Suceava, 2005. P. 70.

² Anuarul Universității din Cernăuți pentru anii de studii 1926/1927 – 1927/1928. Cernăuți, 1928. P. 190.

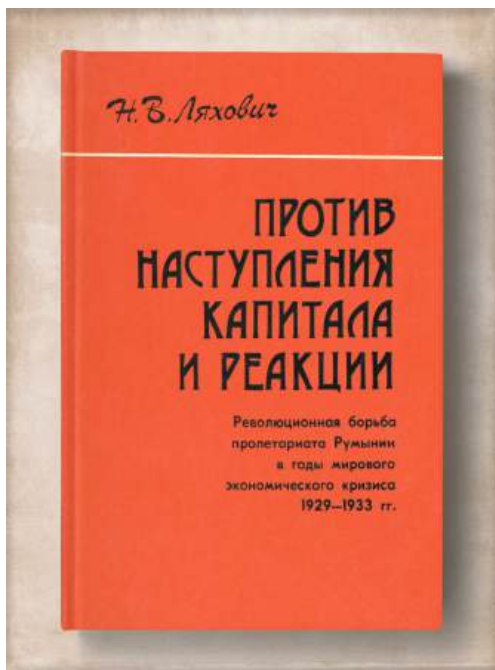
³ Anuarul Universității «Regele Carol II» din Cernăuți pe anii de studii 1933/1934 – 1934/1935 – 1935/1936. Cernăuți, 1937. P. 356; Anuarul Universității regele Carol al II-lea din Cernăuți pe anul de studii 1937/1938. Cernăuți, 1938. P. 244.

⁴ Anuarul Universității regele Carol al II-lea din Cernăuți pe anul de studii 1937/1938. Cernăuți, 1938. P. 96.

⁵ Anuarul Universității regele Carol al II-lea din Cernăuți pe anul de studii 1936/1937. Cernăuți, 1937. P. 118.

⁶ Anuarul Universității regele Carol al II-lea din Cernăuți pe anul de studii 1937/1938. Cernăuți, 1938. P. 145.

⁷ Ibid. P. 242.

Титул книги М. Ляховича «Проти наступу капіталу і реакції. Революційна боротьба пролетаріату Румунії в роки світової економічної кризи 1929–1933 рр.»

Каролю I¹. Отже, у період між двома світовими війнами спеціалізація істориків Чернівецького університету змушувала залишатися їх у полі «Історії румунів», але відображення історії держави також мало місце в наукових та популярних роботах.

З включенням північної частини Буковини до складу Української РСР та українізацією Чернівецького університету відбулися деякі зміни у підходах до вивчення історії Румунії. Налагодження системних досліджень у галузі історії мало місце після завершення Другої світової війни, однак увага приділялася економічним і соціальним питанням, які мали місце у міжвоєнний період на Буковині. Досліджувані проблеми

потребували від дослідників знання про ситуацію в Румунії досліджуваного періоду, адже лише таким чином можна було пояснити дії буковинців. Вивченням історії Румунії, власне проблемою умов існування робітників у період світової економічної кризи, займався проректор Чернівецького університету М. Ляхович². За результатами дослідження було опубліковано монографію, написану на основі широких документальних матеріалів³.

Однак у 1970–1980-х роках центр дослідження історії Румунії перемістився до Чернівецького відділення Інституту соціальних і економічних проблем зарубіжних країн, де над різними питаннями історії Румунії працювали С. Григоришин, А. Глуговський, С. Терентьева. Ця діяльність реалізовувалася за співпраці з науковцями Чернівецького державного університету в деяких спільних роботах.

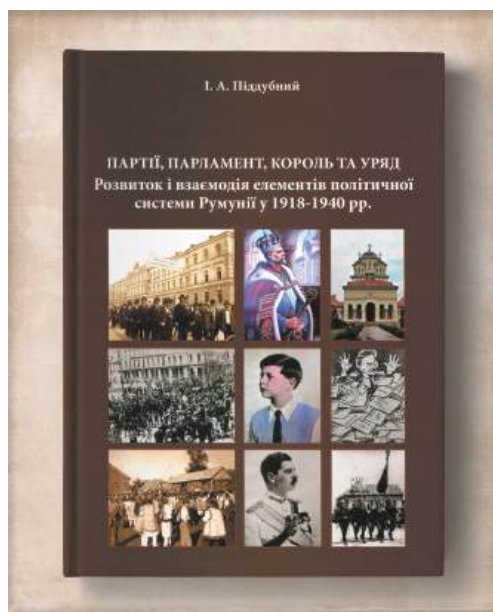
¹ Anuarul Universității regele Carol al II-lea din Cernăuți pe anul de studii 1938/1939. Cernăuți, 1939. P. 137.

² Ляхович Н. Борьба пролетариата Румынии против наступления капитала и реакции на жизненный уровень и демократические права трудящихся в годы мирового экономического кризиса (1929–1933 гг.) : автореф. дис. ... д-ра ист. наук. Киев, 1986.

³ Ляхович Н. Против наступления капитала и реакции: Революционная борьба пролетариата Румынии в годы мирового экономического кризиса 1929–1933 гг. Львов, 1987. 166 с.

На початку 1990-х років завдяки змінам у суспільних відносинах створилися умови для вирішення складних питань історії Буковини міжвоєнного періоду, дослідження різних питань історії Румунії. Ширші можливості відкрилися для дослідників після проголошення Незалежності України та полегшення доступу до архівів як в Україні, так і в Румунії. Серед дослідників факультету історії, політології та міжнародних відносин, які займаються різними періодами історії Румунії, є М. Чучко, дослідження якого стосуються періоду пізнього середньовіччя та нового часу¹.

Проблему взаємин держави та церкви у Молдавській державі впродовж XVI–XIX ст. розглянув Д. Чучко, який доводить розгляд питання державного устрою Молдавського князівства до 1859 р., до часу династійного об'єднання Молдови і Валахії². Питаннями радянсько-румунських міждержавних відносин і проблеми Бессарабії і Буковини в 1917–1940 рр. займається С. Гакман³. У контексті цієї тематики чернівецький дослідник розглядає і питання зовнішньополітичної діяльності уряду королівства Румунії⁴. Питання діяльності румунських праворадикальних організацій міжвоєнного періоду було темою дисертаційного дослідження В. Пушкарьова⁵. Темою дослідження І. Піддубного стало політичне життя Румунії у міжвоєнний

Титул книги І. Піддубного «Партії, парламент, король та уряд. Розвиток і взаємодія елементів політичної системи Румунії у 1918–1940 рр.»

¹ Відновлення і сучасний стан архієпископства Сучавського й Радівецького Румунської Православної Церкви. *Етнокультурний та етнополітичний ландшафт прикордонних регіонів України, Молдови та Румунії: історична ретроспектива і сучасний стан* / ред. Н. В. Стрельчук. Чернівці, 2018. С. 158–177.

² Чучко Д. Державно-церковні відносини в Молдавському князівстві (1538–1859 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук (07.00.02). Чернівці, 2017.

³ Гакман С. М. Проблема Бессарабії та Буковини у контексті радянсько-румунських міждержавних відносин 1917–1940 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук (07.00.02). Чернівці, 2001.

⁴ Гакман С. Сепаратний мирний договір Румунії з країнами Четверного Союзу мотиви, рішення, наслідки. *Історична панорама: Збірник наукових статей*. Чернівці, 2004. С. 69–80.

⁵ Пушкарьов В. Ідеологія та діяльність праворадикальних організацій в Румунії у 1918–1941 рр. : автореф. дис. ... канд. істор. наук. Чернівці, 2016.

період¹. Його робота є дослідженням, яке демонструє процес створення «Великої Румунії» та розвиток її політичної системи. У роботі проаналізовано діяльність провідних політичних партій, яким вдавалося у 1926–1937 рр. здобувати місця в парламенті та вести офіційно діяльність. Розкриваються особливості діяльності партій лівого спрямування, що дає змогу продемонструвати більші можливості учасників соціалістичного руху брати участь в діяльності парламенту в демократичний період (1918–1937) на противагу членам Комуністичної партії Румунії, яким доводилося в міжвоєнний період діяти суто в підпіллі. Особливу увагу відведено діяльності праворадикалів, що дало змогу простежити розвиток діяльності Ліги націонал-християнської оборони та Легіонерського руху. В рамках періоду королівської диктатури (1938–1940) розглянуто і діяльність Фронту національного відродження як квазіфашистської партії. Своє місце в роботі знайшов і аналіз діяльності урядів у міжвоєнний період, як і простежено як особливий інститут політичної систему владу короля в Румунії. Робота опирається на широке коло джерел та наукових досліджень².

Окремі аспекти історії Румунії знайшли відображення в роботах О. Сича³, О. Добржанського⁴, В. Фісанова⁵, С. Добржанського⁶. Вивчення сучасної історії Румунії проводиться фахівцями з політичних наук, серед яких — А. Круглашов⁷, В. Бурдяк⁸, В. Богатирець⁹, Ю. Макар¹⁰, Н. Ротар¹¹, Л. Мельничук¹².

¹ Піддубний І. Партії, парламент, король та уряд. Розвиток і взаємодія елементів політичної системи Румунії у 1918–1940 рр. : монографія. Чернівці, 2019.

² Піддубний І. Партії, парламент, король та уряд. Розвиток і взаємодія елементів політичної системи Румунії у 1918–1940 рр. : автореферат дис. ... д-ра іст. наук. Чернівці, 2020.

³ Imigrația românească în Canada, anii 1900–1939. *Anuarul Muzeului Național de Istorie a Moldovei*. Anul 1992. Chișinău, 1995. P. 41–50; Про румунську імміграцію в Канаді у 1900–1939 рр. *Питання історії нового та новітнього часу. Збірник наукових статей*. Випуск п'ятий. Чернівці, 1997. С. 234–244.

⁴ Добржанський О. Базовий договір 1997 року як основа для розвитку українсько-румунських взаємин у XXI столітті. *Україна — Румунія: 20 років дипломатичних зносин*. Чернівці, 2012. С. 37–43.

⁵ Фісанов В., Гакман С. Несподівані союзники: Румунія і Росія між дипломатією та пропагандою у роки Першої світової війни (регіональні аспекти геополітичного протистояння). *Велика війна 1914–1918 рр.: витоки, характер, наслідки* : монографія / наук. ред. С. С. Трояна. Київ, 2018. С. 130–154.

⁶ Добржанський С. «Руська бесіда» часів румунського панування (1918–1940). *Інтелекція і влада. Серія: Історія*. 2009. Вип. 15. С. 115–123.

⁷ Kruglashov A. Troublesome neighborhood: Romania and Ukraine relationship. *New Ukraine. A Journal of History and Politics*, 2011.

⁸ Бурдяк В. Успіхи Румунії та шляху європейської інтеграції. *Історико-політичні проблеми сучасного світу* : збірник наукових статей. Чернівці, 2018. Т. 37–38. С. 273–281.

⁹ Bohatyrets V., Melnychuk L. Chernivtsi Architecture, Urban Landscape and Heritage Conservation: Shared Historical Legacy of the Romanian Period (1919–1940s). *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*. 22/II *The City and the Great War: Architecture, Urbanism and Society After 1918*. 2018. Romania. P. 123–145.

¹⁰ Макар Ю. Сучасний стан і перспективи розвитку україно-румунських міждержавних відносин. *Україна — Румунія — Молдова: історичні, політичні та культурні аспекти взаємин у контексті сучасних європейських процесів*. Чернівці, 2006. С. 34–52.

¹¹ Ротар Н. Тенденції розвитку транскордонної співпраці України та Румунії в контексті євроінтеграційних процесів. URL: www.dcs Summit.info/proekty/ukraina-rumunija-moldova/1330-tendencii-rozvitkutranskordonnoi-spiivpraci-ukraini-ta-rumunii-1.html.

¹² Мельничук Л. Переговорний процес як невід'ємна складова інтеграції Румунії до ЄС. *Мегіафорум. Збірник наукових статей*. Чернівці, 2022. Т. XI С. 115–131.

З питань сучасної історії Румунії в політичному аспекті Л. Мельничук захистила кандидатську дисертацію «Політико-правові засади інтеграції Румунії до Європейського Союзу»¹.

Потреба у європейській інтеграції України поглибила співпрацю з Румунією у сферах наукових досліджень, співпрацю вищих навчальних закладів. Україна – незалежна країна Європи, котра прагне до розвитку різнобічних відносин добросусідства з Румунією як на двосторонньому рівні, так і в рамках міжнародних та регіональних структур. Інтерес до послідовної підтримки та висхідного розвитку українсько-румунського діалогу засвідчується невичерпними історичними, культурними та духовними зв'язками. Схожість стратегічних орієнтирів двох держав складає підґрунтя для розбудови і зміцнення співпраці між Україною та Румунією.

Налагодження відносин між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та румунськими закладами вищої освіти розпочалося за ініціативи багаторічного декана історичного факультету та завідувача кафедри міжнародних відносин професора Юрія Макара. Початок демократичних зрушень у незалежній Україні дав можливість розширити міжнародну співпрацю й укладати угоди з новими науковими інституціями. Зокрема, було підписано першу угоду про наукову співпрацю із Сучавським університетом «Штефан чел Маре» (м. Сучава, Румунія).

На цей час між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та румунськими вищими навчальними закладами підписані численні двосторонні угоди, зокрема безстрокова угода із Сучавським університетом «Штефан чел Маре» (16 листопада 2001 р.), Національним інститутом економічних досліджень ім. Костін К. Кіріцеску Румунської академії наук (13 травня 2009 р., безстрокова угода), Університетом «Бабеш-Бояй», м. Клуж-Напока (27 жовтня 2003 р., 11 вересня 2013 р., безстрокова угода), Ясським університетом «А. І. Куза» (17 листопада 2009 р., безстрокова угода), Західним університетом м. Тімішоари (26 листопада 2012 р. – 2021 р.), Університетом м. Орадя (15 квітня 2013 р., безстрокова угода), Університетом «Овідіус» м. Констанца (16 квітня 2013 р., безстрокова угода), Університетом м. Бухарест (15 травня 2013 р., безстрокова угода), Університетом «Лучіан Блага» в м. Сібіу (20 грудня 2013 р., безстрокова угода), Трансільванським університетом Брашова (13 червня 2024 р. – 13 червня 2028 р.) та ін.², тому

¹ Мельничук Л. Політико-правові засади інтеграції Румунії до Європейського Союзу [Текст] : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Мельничук Любов Історівна ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2012.

² Міжнародна діяльність. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. URL: <https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/zakordonni-partnery/zahalna-spivpratsia/> (дата звернення 11.02.2025).

Відкриття Центру румунських студій. 2015 р.

співпраця поглиблюється та розширюється в суспільно-політичному напрямі. Румунська тематика постійно присутня також на конференціях, симпозиумах та інших наукових і ділових форумах.

З 1 квітня 2011 року Чернівецький університет входить до консорціуму закладів вищої освіти Молдови – Румунії – України, у складі якого найближчі партнери – Сучавський і Ясський (Румунія) університети та Кишинівський і Бельцький (Молдова). Варто підкреслити, що у 2017 році Чернівецький національний університет головував у зазна-

ченому консорціумі та в його стінах відбулося засідання цього консорціуму. Також наш університет спільно з Буковинським державним медичним університетом і Сучавським університетом «Штефан чел Маре» з 9 червня 2011 р. об'єдналися в Буковинський університетський консорціум. Безумовно, членство в консорціумах є своєрідним каталізатором міжнародної співпраці й унікальною можливістю запровадження різноманітних програм обміну студентами та викладачами, публікацій спільних наукових видань, надання стипендій, створення спільних наукових проєктів, організації шкіл для студентів, проведення конференцій, круглих столів, фестивалів, тощо¹.

Неодноразово делегації ЧНУ були запрошені та відвідували конгреси Союзу українців Румунії. Зокрема, в 1998 році тодішній ректор Степаном Костишин та декан Юрій Макар відвідали конгрес уперше, а вже на початку 2000-х років делегацію очолював новий ректор Микола Ткач. Неодноразово співробітники історичного факультету брали участь у фестивалях, одну

¹ Марусик Т. Становлення і розвиток міжнародного співробітництва Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (до 40-річчя від часу започаткування). *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. Збірник наукових статей. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2017. Т. 35–36. С. 24–31.

з таких поїздок до м. Тульча в червні 1992 року очолив Ю. Макар, який був не тільки деканом історичного факультету, а й головою товариства «Україна».

Важливим кроком у напрямі вивчення й дослідження румунської проблематики стало відкриття кафедри іноземних мов, яка була створена за сприяння деканату факультету та ректорату ЧНУ 2001 року, а 1 вересня 2007 року перейменована на кафедру сучасних іноземних мов та перекладу. Завдяки діяльності кафедри студенти мають можливість вивчати румунську мову.

Перегортаючи сторінки історії Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, можна зустріти чимало символічних дат та подій. Однією з таких подій є відкриття Центру румунських студій (ЦРС) на факультеті історії, політології та міжнародних відносин. Варто зазначити, що діяльність Центру виходить далеко за рамки наукової діяльності, установа є важливим засобом впровадження іміджевої стратегії як університету, так і України, медіатором крос-культурної комунікації, який тісніше пов'язує громадян України, Румунії та Республіки Молдова задля ефективної та плідної співпраці в науковій, інформаційній, безпековій та культурній сферах¹.

ЦРС є науковою організацією, що об'єднує науковців різних галузей, які цікавляться румунською проблематикою та україно-румунськими відносинами з метою наукового й інформаційного обміну. Центр взаємодіє з іншими центрами й організаціями зі спільними цілями та завданнями, підтримує міжнародні контакти та зв'язки, ініціює укладання відповідних угод, а також проводить різноманітні наукові заходи².

Ідею відкриття підтримали завідувач кафедри міжнародних відносин Ю. Макар, декан факультету історії, політології та міжнародних відносин О. Добржанський, проректорка з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу Тамара Марусик і тодішній ректор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Степан Мельничук. Відкриття Центру відбулося в присутності депутата Верховної Ради України Григорія Тіміша й сенатора парламенту Румунії Віорела Баді. Допомогу у відкритті Центру надали місцеві органи влади та Генеральне консульство Румунії в Чернівцях.

Спільними зусиллями з Інститутом демократизації та розвитку та її керівником Дмитром Сав'юком, Генеральним консулом Румунії

¹ Мельничук Л., Богатириць В., Зорій Я. Thematic Priorities For Sustainable Development of Ukraine-Romania Cross-Border Cooperation (The Case Study of Chernivtsi Region). *Історико-політичні проблеми сучасного світу* : збірник наукових статей. Чернівці. 2020. Т. 41 С. 215.

² Melnychuk L. Center for Romanian Studies as Another Step towards the New Ukrainian-Romanian Relations. *Eurolimes. Journal of the Institute for Euroregional Studies "Jean Monnet" European Centre of Excellence*. 2015. Volume 19. University of Oradea. P. 254.

I Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румунно-молдовський вимір», травень 2015 року

у м. Чернівці в особі Елеонорою Молдован, науковцями В. Богатирець, Олегом Козачуком, Анастасією Гавюк, Андрієм Гев'юком, Благодійним фондом «Суспільні ресурси та ініціативи» та її керівником С. Гакманом, директором Медіа Центру БукПресс Маріном Германом, Асоціацією європейської конвергенції та її президентом Сергію Даном, Асоціацією «Євроцентрика» та її очільником Лівіу Янку, журналістом та політологом Георгієм Боднарашем за підтримки тодішнього депутата Верховної Ради України Г. Тіміша, доцента кафедри міжнародних відносин, а нині заступника голови Чернівецької обласної державної адміністрації Михайла Павлюка й Управління молоді та спорту Чернівецької обласної державної адміністрації вдалося провести значну кількість заходів, спрямованих на налагодження дружніх взаємовідносин із сусідніми державами.

Незмінними помічниками на шляху взаєморозуміння стали перекладачі, котрі допомагали вести конструктивний діалог та дискусію. Серед таких комунікаторів — С. Гакман, М. Герман, В. Богатирець, Мар'яна Пілігач і Василь Барбуца.

Починаючи з травня 2015 р. в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича щорічно проходить міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румунно-молдовський вимір». Окрім безпосередньо кафедри міжнародних відносин і Центру румунських студій, потужну підтримку в організації заходу надавали Генеральне консульство Румунії в Чернівцях та Інститут демократизації та розвитку, ГО «Асоціація європейської конвергенції», Благодійний фонд «Суспільні ресурси та ініціативи», медіапартнер «Медіа Центр БукПресс», Асоціація «Євроцентрика»¹.

Протягом десяти років формат конференції змінювався: збільшувалася кількість і розширялася географія її учасників. Тепер, крім доповідачів

¹ Melnychuk L. Center for Romanian Studies as Another Step towards the New Ukrainian-Romanian Relations. *EuroIimes. Journal of the Institute for Euroregional Studies "Jean Monnet" European Centre of Excellence*. 2015. Volume 19. University of Oradea. P. 253–255.

IV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румунсько-молдовський вимір», травень 2018 року

та слухачів з України, Румунії та Молдови, до заходу долучились колеги з Польщі, що вкотре доводить: усе різноманіття глобальних проблем інтегрується на регіональному рівні з огляду на особливості нашого регіону.

Варто окремо зупинитися на тематичних напрямках, за якими працюють учасники конференції. Традиційно проводиться секція «Безпека на східному кордоні ЄС: силовий та інформаційний фактори». Безперечно, актуальність доповідей, дискусій важко переоцінити. Протягом п'яти років обговорювались причини та хід російської агресії в Україні; проблеми національної безпеки України та захисту національних інтересів як важливого чинника відродження української нації; проблеми національної безпеки Румунії та Молдови; безпека на східному кордоні ЄС: силовий та інформаційний фактори; українсько-румунські відносини у сфері безпеки; Придністров'я як фактор впливу на Республіку Молдова та Україну; енергетична політика ЄС у Чорноморському регіоні; зміни в зовнішній політиці Румунії та її позиція стосовно агресії Російської Федерації в Україні; просування демократії у Східній Європі в умовах ідеологічної реакції Російської Федерації; роль Румунії в Чорноморському регіоні; сучасні загрози інформаційній безпеці в трикутнику Україна – Румунія – Молдова та інші.

Також традиційною є секція «Актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів», де учасники дебатували, серед іншого, з таких нагальних тем, як вивчення історії та політичного розвитку Румунії в ЧНУ; ініціативи депутатського корпусу

VII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румунсько-молдовський вимір», травень 2024 року

Чернівецької обласної ради у період політичної кризи 2013–2014 рр.; прикордонні регіони України та Румунії: реалії розвитку й перспективи транскордонного співробітництва; політико-адміністративний напрям оптимізації інституціональної системи регулювання міграційної політики; політико-правові аспекти реалізації реформ в Україні на прикладі Чернівецької області; українсько-молдовсько-румунські євро регіони; поглиблення транскордонної співпраці у контексті участі Чернівецької області у конкурсному відборі у рамках Спільної операційної програми «Румунія – Україна 2014–2020».

Доповідачі секції «Європейська ідентичність і культурна різноманітність на східному кордоні Європейського Союзу» зосереджували увагу на таких проблемах: особливості формування європейської ідентичності в чернівецькій громаді; особливості поширення етнічних стереотипів в умовах культурного розмаїття Чернівецької області; поєднання політики європеїзму та проблем національної ідентичності в сучасній Румунії; румунський націоналізм на Буковині на початку ХХ ст.; діалог представників інститутів громадянського суспільства під час реалізації транскордонних проєктів; Буковина як контактна зона: методологічна основа для тестування ідентичностей та перцепцій в українсько-румунському прикордонні¹.

Варто зазначити, організатори намагалися додати «родзинку» в тематику роботи конференції, тому в програмах заходу в різні роки можна віднайти доповіді на секціях: «Прикордонні регіони: перспективи та реалії розвитку транскордонного співробітництва»; «Культурна дипломатія: Україна – Румунія»; «Україна – Румунія – Молдова: сторінками історії»;

¹ Мельничук Л., Козачук О. Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румунсько-молдовський вимір. V ювілейна Міжнародна науково-практична конференція. Історико-політичні проблеми сучасного світу : збірник наукових статей. Т. 39. Чернівці, 2019. С. 221–222.

«Публічна та культурна дипломатія: Україна — Румунія»; «Центрально-Східна Європа: регіональний вимір та міжнародні виклики». Разом із тим традиційно конференція завершується роботою експертного круглого столу «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір», який незмінно модерують Л. Мельничук та С. Гакман¹.

24 травня 2024 р. відбулася VII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір», присвячена другій річниці від початку повномасштабного російського вторгнення в Україну. З вітальними словами виступили проректорка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Т. Марусик, проректор Сучавського університету «Штефан чел Маре» Штефан Пурич, заступник голови Чернівецької обласної ради М. Павлюк, заступник декана факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Василь Карпо, завідувач кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Віталій Макар і професор кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Ю. Макар.

У роботі конференції взяли участь провідні та молоді науковці вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів і неурядових організацій з України, Румунії, Республіки Молдова та Нідерландів. Основні тематичні напрями роботи конференції: «Російсько-українська війна та безпека (небезпека) у світі»; «Актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів»; «Інформаційний вимір російсько-української війни»; «Лінгвокультура та переклад як міст до комунікації з партнерами України в умовах російсько-української війни».

Конференція набувала особливої актуальності, адже глобальна регіоналізація стала найважливішою проблемою сучасної епохи, вона безпосередньо пов'язана з процесами універсально-загальних форм суспільного відтворення й розвитку міжнародних процесів. Усе різноманіття виникаючих глобальних проблем інтегрується на регіональному рівні з огляду на особливості регіону. Формат конференції набув нової форми та став майданчиком створення в регіоні своєрідної групи толерантності, співдружності та взаємної підтримки, адже протягом двох останніх років повномасштабного вторгнення Росії в Україну ми відчули реальну протекцію сусідніх держав, їх уряди ухвалили ряд спеціальних законів про допомогу громадянам України, завдяки чому українці отримали безпрецедентну масштабну підтримку.

¹ Мельничук Л. Діяльність Центру румунських студій: досягнення та пріоритети. *Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Чернівці, 2016. С. 16–18.

Матеріали конференцій вийшли друком у чотирьох (двох подвійних) номерах наукового журналу «Історико-політичних проблем сучасного світу». Відібрані матеріали опубліковано в кількох рубриках:

- «Безпека на східному кордоні ЄС: силовий та інформаційний фактори»;
- «Актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів»;
- «Європейська ідентичність і культурна різноманітність на східному кордоні Європейського Союзу»;
- «Прикордонна співпраця та актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз і прогнозування»;
- «Україна – Румунія – Молдова: сторінками історії»;
- «Публічна та культурна дипломатія»;
- «Центрально-Східна Європа: регіональний вимір та міжнародні виклики».

Загалом до збірників потрапило 78 наукових праць учасників з України, Румунії, Республіки Молдова та Польщі.

Центру румунських студій вдалося налагодити міцну співпрацю з науковцями, науковими інституціями та громадськими організаціями Румунії та Республіки Молдова. Першою була підписана угода про співпрацю з ГО «Асоціація європейської конвергенції», м. Бухарест, Румунія (16.06.2015) Невдовзі налагодилася співпраця з Асоціацією «Євроцентрика».

31 серпня 2015 року відбулася робоча зустріч із сенатором, віцепрезидентом Комісії з питань румун зарубіжжя Сенату Румунії, членом парламентської делегації Румунії в Парламентській Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) В. Бадя та журналістом, громадським діячем, президентом Асоціації європейської конвергенції С. Даном. Під час зустрічі обговорювалися питання подальшої співпраці, а також проведення наукових і культурно-просвітницьких заходів.

2 грудня 2015 року відбувся науково-практичний семінар «Соціальні комунікації як важливий елемент розвитку сучасних україно-румунських відносин». Під час семінару прозвучали актуальні виступи С. Дана «Україно-румунські міжособистісні відносини: шлях до порозуміння», М. Германа «Україно-румунський політичний діалог», Ліліани Сімонеску «Комунікаційні вміння та їхня роль у професійній діяльності» та Л. Янку «Оновлення та перспективи Європейської політики сусідства».

2 квітня 2016 року вперше в Центрі румунських студій відбувся меморіальний захід «День вшанування пам'яті жертв трагічних подій 1941 року в Білій Криниці». Організаторами заходу стали Центр румунських студій, Генеральне консульство Румунії в Чернівцях, Інститут демократизації та розвитку, а також Асоціація європейської конвергенції (м. Бухарест).

Науково-практичний семінар «Соціальні комунікації як важливий елемент розвитку сучасних україно-румунських відносин»

Захід відвідали парламентарі, науковці, громадські діячі, голови культурних товариств, журналісти, студенти. Присутніми були поважні гості, а саме Г. Тіміш — народний депутат України, В. Бадя — віцеполова Комісії румунів звідусіль та сенатор парламенту Румунії, Ауреліан Міхай — сенатор парламенту Румунії, Т. Марусик — проректор з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Е. Молдован — Генеральний консул Румунії в м. Чернівці, Сергій Осадчук — Почесний консул Австрії у Чернівцях.

Під час меморіального заходу було представлено символіку цієї трагічної події — червоні підсніжники та встановлено пам'ятну табличку 75-ї річниці трагічної події в Білій Криниці.

31 березня 2017 року відбувся наступний меморіальний захід «День вшанування пам'яті жертв трагічних подій 1941 року в Білій Криниці». Захід відвідав парламентар Румунії Еуджен Томак.

Під час меморіального заходу презентувалися дві двомовні (українською та румунською мовами) книги, присвячені трагічним подіям 1941 року в Білій Криниці. Представлено книгу Петра Гріора в співавторстві з іншими авторами, зокрема полковником і членом румунської національної асоціації військовозобов'язаних у резерві Ніколає Ніколовичем, під назвою «Книга скорботи» та книгу Дмитра Кирстюка «Закривавлені підсніжники». Обидві книги написані на основі архівних даних та свідчень очевидців цих трагічних подій.

ЦРС має неабияку підтримку з боку Сучавського університету «Штефан чел Маре». Діяльність проректора Сучавського університету «Штефан

чел Марє», професора, доктора історичних наук Ш. Пурича тісно пов'язана з Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, зокрема з факультетом історії, політології та міжнародних відносин. Ш. Пурич бере активну участь в організації та проведенні літніх шкіл для студентів-міжнародників, сприяє діяльності Центру румунських студій та є співорганізатором конференції «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір». Протягом тривалого періоду часу співпраця між університетами залишається міцною та плідною¹.

З 2015 року налагодилася тісна співпраця ЦРС та Ясського університету «Александра-Іона Кузи». Протягом останніх років науковці беруть участь у конференціях та круглих столах, що організовуються університетами. Так, 9–12 грудня 2015 року делегація Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у складі Т. Марусик, Л. Мельничук, В. Богатириць, Ярослава Зорія, Віри Бурдяк та Анастасії Гавюк гідно представили університет на конференції «Демократизація та розвиток», що відбулася в Ясському університеті «Александру-Іон Кузи».

Особливо плідною є співпраця з науковцями Ясського університету Джорджом Поеде, Тудором Станчіу та Еленою Вринчану.

23–24 листопада 2017 р. в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича відбувся міжнародний форум «Міжмор'я» – від інформаційного проєкту до цивілізаційної реальності. Організаторами заходу були ГО «Інститут демократизації і розвитку», Центр румунських студій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, ГО «Інститут ім. Р. Рибарського» (Instytutim Romana Rybarskiego, Республіка Польща), Асоціація європейської конвергенції (Asociația Convergențe Europe, Румунія), Полонійний інформаційний портал PoloNews та ГО «Медіа Центр БукПрес». Форум відбувається під патронатом Чернівецького міського голови О. Каспрука.

Метою форуму було створення комунікативної платформи за участю провідних політиків, науковців та експертів балто-чорноморських країн з метою розробки конкретних шляхів поглиблення взаємодії між країнами регіону, визначення основних факторів і загроз, що перешкоджають інтеграційним процесам, а також методики їх подолання та локалізації. На форумі присутні парламентарі, експерти, політологи, науковці, журналісти, представники громадських організацій з України, Польщі, Литви, Румунії, Республіки Молдова та Росії.

¹ Мельничук Л. Діяльність Центру румунських студій: досягнення та пріоритети. *Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румуно-молдовський вимір* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Чернівці, 2016. С. 48.

Активне обговорення проєкту «Міжмор'я» починається після закінчення Першої світової війни в Польщі з приходом до влади Юзефа Пілсудського. Насамперед цей геополітичний проєкт розглядав можливість створення конфедеративної держави, яка включала би Польщу, Україну, Білорусь, Литву, Латвію, Естонію, Молдову, Угорщину, Румунію, Югославію, Чехословаччину, а також, можливо, Фінляндію.

Визначити специфіку розуміння проєкту «Міжмор'я» вдалося, посилаючись на аналіз думок в експертному середовищі України, зокрема оцінивши рівень його сприйняття в українському суспільстві та перспективи подальшого розвитку. Відбулося засідання двох робочих груп: 1. Політично-економічний зміст концепції «Міжмор'я» та 2. Структура гуманітарного простору регіону «Міжмор'я». Перспективи гармонізації.

Спікерами були Т. Григорій, Я. Лівіу, Патеї Маріуш, Скайстіс Аудріус, Олександр Ситін, Віталій Кулик, Юрій Романенко, Дорін Попеску, Л. Рошка, Сергій Федуняк, Роман Руссу, Владислав Струтинський. Під час заходу дві доповіді прозвучали в режимі інтернет з'єднання, зокрема виступ представили Марек Жонса – депутат польського парламенту та Гінтара Скайстіс – сенатор парламенту Литви.

22 листопада 2018 р. Центр став співорганізатором заходу «Дні кіно на Буковині». Представлено до показу фільм «Вічна любов» у рамках кінофестивалю «Центральноєвропейський кінофестиваль», який проводився за сприяння Наукового інституту вивчення комуністичних злочинів у Румунії. Захід організовував «Медіа Центр БукПрес» на чолі з М. Германом, який сьогодні є лектором Сучавського університету «Штефан чел Маре».

2019 рік був роком головування Румунії в Раді ЄС. У зв'язку із цією визначною подією 22 березня 2019 р. відбулася міжнародна науково-практична конференція «Європейський Союз: сучасність і майбутнє». Конференція проводилася під патронатом Генерального консульства Румунії у Чернівцях у співпраці з Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Центром румунських студій, Медіа Центром БукПресс, Лекторатом румунської мови та Інститутом демократизації та розвитку. Цей захід став першим кроком на шляху співробітництва ЦРС з новопризначеним Генеральним консулом Румунії в Чернівцях Іриною Лореданою Стенкулеску¹.

26 травня 2017 року відбулося підписання протоколу щодо проведення Літньої міжнародної школи «ГеоПолітика» на тему: «Румунія – Україна – Молдова: дипломатія, стратегія безпеки, конкурентоспроможність, партнерство» за підтримки Генерального консульства Румунії в м. Чернівці. Протокол

¹ Мельничук Л. Центр румунських студій: досягнення та пріоритети. Чернівці, 2019. С. 60.

є тристороннім і підписаний між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Сучавським університетом «Штефан чел Маре» та Асоціацією геополітики «Іон Коня».

З 14 по 19 липня 2017 року в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича проходила Міжнародна літня школа «Геополітика. Трикутник Румунія – Україна – Молдова: геополітика та стратегії безпеки». Організатори школи – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Сучавський університет «Штефан чел Маре», Геополітична асоціація «Іон Коня», Регіональний центр дослідження та аналізу транскордонних ризиків (Сучава), Часопис GeoPolitica¹.

Офіційне відкриття міжнародної літньої школи відбулося 17 липня в Зеленій залі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. На відкритті з вітальним словом виступили: проректор з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу Т. Марусик, перший заступник голови Чернівецької обласної державної адміністрації М. Павлюк, Генеральний консул Румунії в м. Чернівці Е. Молдован, завідувач кафедри міжнародних відносин факультету історії, політології та міжнародних відносин Ю. Макар.

Відповідно до програми літньої школи, учасники слухали й обговорювали доповіді професорів з Румунії, Молдови та України. Викладачі та слухачі літньої школи аналізували актуальні питання безпеки, геополітики, заморожених конфліктів, геостратегічних цінностей тощо. Так, професор Чернівецького національного університету А. Круглашов прочитав надзвичайно актуальну лекцію на тему: «Загрози регіональній безпеці як імператив співробітництва між Україною, Румунією і Молдовою», професор Державного інституту міжнародних відносин Молдови Л. Рошка говорила про «Діалектичну єдність між внутрішньою та зовнішньою політикою Молдови», а професор Бухарестського університету Васіле Сімілян у розгорнув тему: «Румунія – донор безпеки для України та Республіки Молдова». Доповідь доцента кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету Тараса Лупула «Критичний погляд геополітики Росії та України» активно обговорювалася учасниками, а тема «Просування розуміння у геостратегічній та міжнародній безпеці, а також у світовій політиці (досвід і досягнення Збігнєва Бжезінського)», яку представила доцент кафедри сучасних мов та перекладу Чернівецького національного університету В. Богатирець, розкрила зміст найбільш складних геополітичних проблем сучасності.

¹ Мельничук Л. Транскордонне співробітництво України та Румунії: питання та пріоритети розвитку відносин (на прикладі Чернівецької області). *Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate*. Румунсько-українські відносини: Історія та сучасність. Satu Mare – București. 2018. P. 239–248.

**II Міжнародна студентська науково-практична конференція румунознавців
«Європейський контекст україно-румунських відносин». 2016 р.**

У рамках міжнародної літньої школи учасники відвідали Хотинську та Кам'янець-Подільську фортеці, взяли участь в обговоренні у форматі «кава-клуб «Геополітика». Матеріали літньої школи надруковані в збірнику наукових праць.

8 грудня 2015 року відбулася I Міжнародна студентська науково-практична конференція румунознавців «Європейський контекст україно-румунських відносин». У конференції взяли участь студенти з України та Румунії. Основними тематичними напрямами роботи конференції були: румунський досвід європейської інтеграції для України; соціально-економічний аспект двосторонніх відносин; Румунія в європейському просторі; Україна та Румунія: партнери чи конкуренти?

II конференція була проведена 2 грудня 2016 року. Почесними гостями заходу стали Генеральний консул Румунії в м. Чернівці Е. Молдован, заступник декана факультету філософії і соціально-політичних наук Ясського університету «А. І. Куза» (Румунія), віцепрезидент Асоціації Румунії з міжнародних відносин та європейських студій проф. Дж. Поеде, голова Асоціації європейської конвергенції, один із важливих партнерів Центру румунських студій, С. Дан (Бухарест), а також представник Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні Гюнтер Гугенбергер. Основними тематичними напрямами роботи конференції були: румунський досвід європейської інтеграції

для України; соціально-економічний аспект двохсторонніх відносин; Румунія в європейському просторі; актуальні регіональні проблеми сучасності: аналіз, прогнозування регіональних явищ та процесів; транскордонна співпраця України та Румунії.

21 червня 2024 р. відбулася міжнародна онлайн-конференція, присвячена проблемам ідентичності, традицій та культурних інтерференцій. Головним організатором виступив Інститут досліджень, розвитку та інновацій Університету «Константін Бранкуш» у м. Тиргу-Жіу (Румунія). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича став одним із партнерів-співорганізаторів із чотирьох країн.

Викладачі, а також студенти з кількох факультетів (історії, політології та міжнародних відносин і педагогіки, психології та соціальної роботи) входили до складу наукового й організаційного комітетів, виступили з доповідями на пленарному та секційних засіданнях. Оскільки тематика конференції торкалася вишивки, то факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва надав свій проморолик для розміщення на сайті конференції¹.

22 березня 2025 р. в столичному Бухарестському університеті Румунії відбувся студентський науковий семінар «Історія, міжнародні відносини та дипломатія у другій половині XX–XXI сторіччі», активну участь у якому взяли студенти факультету історії, політології та міжнародних відносин. Софія Мотуз, магістрантка кафедри політології та державного управління (ОП «Державна служба»), виступила з повідомленням на тему «Вимушена міграція та розвиток національної культури за кордоном під час широкомасштабного вторгнення». У своєму виступі С. Мотуз наголосила на важливості збереження національної ідентичності в умовах міграції. Олександра Гнеда, також студентка кафедри політології та державного управління (ОП «Політологія»), розповіла про публічну дипломатію України, розкривши основні її напрями, а магістрант кафедри історії України Алекса Лівіу поділився своїми пошуками в царині етнології Буковини.

Питання, що їх поставили румунські колеги українським студентам, засвідчили їхній інтерес до подій та життя в Україні. Цей захід став новим кроком у напрямі розширення співпраці між історичним факультетом Бухарестського університету та факультетом історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ імені Юрія Федьковича².

¹ Identity, Tradition and Cultural Interferences. Symbolism of The Romanian Blouse "IA". URL: <https://icdi.utgjiu.ro/identity-tradition-and-cultural-interferences/> (дата звернення: 11.02.2025).

² Про Україну на науковому семінарі в Бухаресті. URL: <https://www.chnu.edu.ua/novyny/aktualni-novyny/pro-ukrainu-na-naukovomu-seminari-v-bukharesti/> (дата звернення: 01.02.2025).

Останніми роками актуальними питаннями для дослідників та політиків є можливості та потенційні вигоди від реалізації транскордонної співпраці. Особлива увага приділяється врахуванню інтересів спільнот, що проживають у прикордонних регіонах України та Румунії. Інструменти та механізми транскордонного співробітництва в контексті європейської інтеграції України потребують постійного перезавантаження й оновлення.

Отже, історія та сучасність Румунії стали предметом не лише дидактичним, але й наукової розробки в Чернівецькому університеті в період між двома світовими війнами, вивчалася як історія румунів, так і як історія держави. Помітне місце в діяльності науковців університету відводилося вивченню історії регіону, що змушувало звертатися до історії Румунії, щоб встановити причини змін у політиці держави, у веденні економічної діяльності. Радянський період визначив деякі обмеження в темах досліджень, однак повернення до теми історії відбулося в рамках університету наприкінці 1980-х років, давши можливість вивчати складні питання новітньої історії Румунії. У нинішніх умовах вивчення сучасної історії Румунії перебуває не лише на перетині історії та політичних дисциплін, але все більше зближується з політичним напрямком дослідження, оскільки існує потреба в підтриманні дружніх партнерських стосунків між Україною і Румунією та вирішення складних питань історичного минулого.

2.10 СПЕЦІАЛІЗОВАНА РАДА ІЗ ЗАХИСТУ ДОКТОРСЬКИХ І КАНДИДАТСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ З ІСТОРІЇ (1994–2024). КОМПЛЕКСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХИЩЕНИХ ДИСЕРТАЦІЙ*

*Олександр Добржанський, Юрій Макар,
Ганна Скорейко, Олег Шилюк*

У 2024 р. виповнилося 30 років від часу заснування спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій з історичних наук на факультеті історії, політології та міжнародних відносин. За ці три десятиліття її діяльність стала важливою складовою розвитку історичної науки, сприяючи формуванню нових наукових шкіл, утвердженню актуальних дослідницьких напрямів та вихованню поколінь учених. Робота ради нерозривно пов'язана з відомими представниками вітчизняної інтелектуальної еліти, які зробили значний внесок у розвиток історичної думки,

* DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-594-5-14>